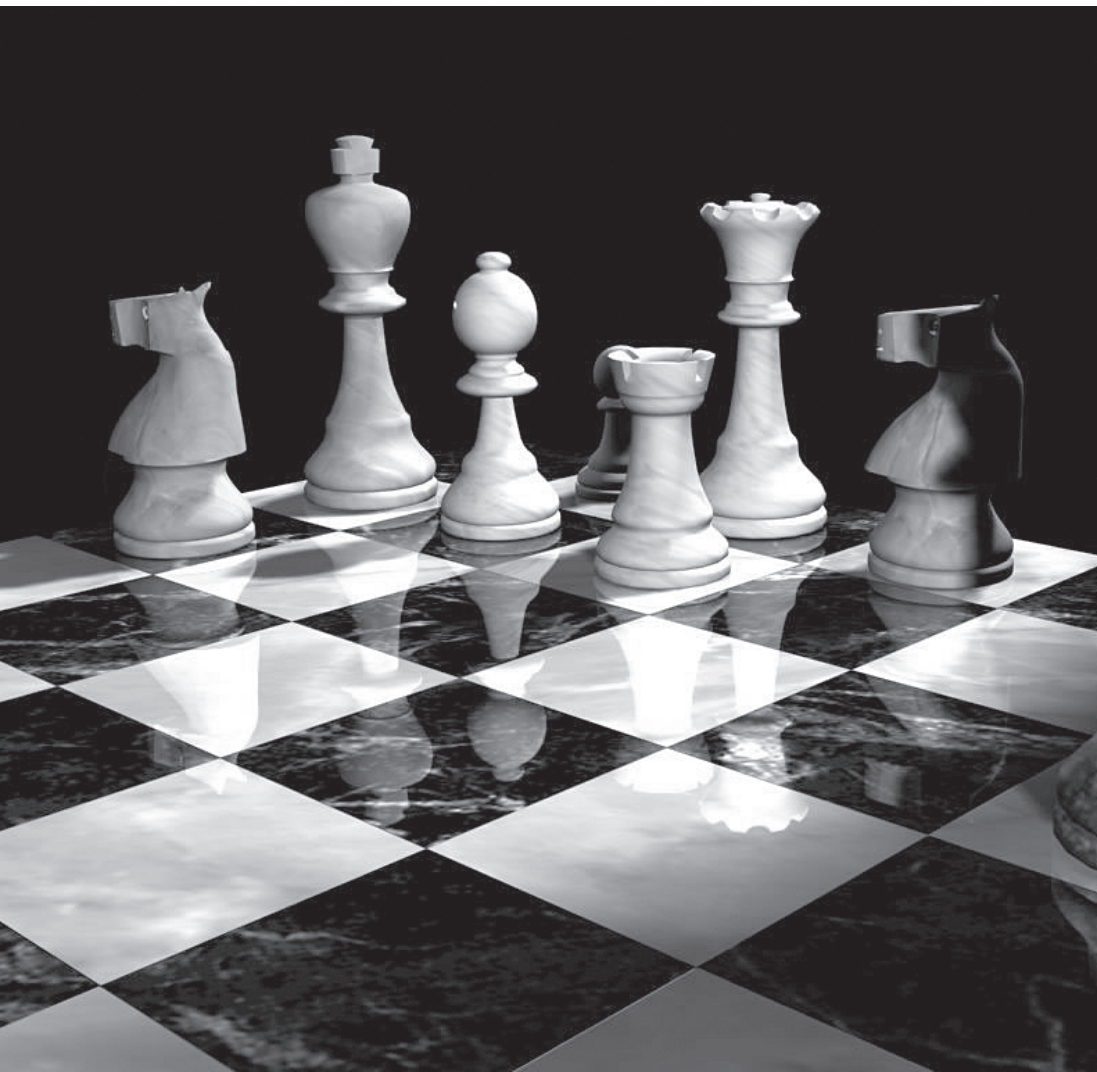

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР / 10

I. ОБЯСНЕНИЯ И РЕШЕНИЯ / 13

1. Шахмат и безкрайност / 13
2. Принцип на дихотомия / 19
3. Тих ход / 26
4. Промеждутъчен ход / 36
5. Междинен ход / 47

II. ЖИВИЯТ УМ / 61

1. Инкубация на решението / 61
2. Мислене по инерция / 82
3. Вълна на решението / 86
4. Аудио-визуален кръг и стил на игра / 100

III. ФОКУСИРАНЕ КЪМ РЕШЕНИЯ / 120

1. Зараждане на решенията (solutiogenesis) / 120
2. Изключения / 128
3. Разлики / 137
4. Гледай напред, мисли назад! / 146

IV. ЗАБРАВЕНОТО НАЧАЛО / 165

1. Древни логически игри / 165
2. Забравеното начало / 167
3. Шахматна символика / 171
4. Шахматът като система / 173

V. КОНСТРУКТИВЕН ВЪЗЕЛ И ТИХИ ХОДОВЕ / 179

1. Тихи ходове с дама / 179
2. Тихи ходове с топ / 196
3. Тихи ходове с леки фигури и с пешка / 206
4. Царски пътища / 226

VI. НА ВОЙНА – КАТО НА ВОЙНА / 244

1. Намери своя баланс / 244
2. Неудобният противник / 256
3. Решаваща битка / 282

IN MEMORIAM / 290

ЗАКЛЮЧЕНИЕ / 292

РЕЧНИК НА НОВИТЕ ТЕРМИНИ / 301

БИБЛИОГРАФИЯ / 303

ПРЕДГОВОР

Книгата „**Живият ум. Фокусиран към решения шахмат**“ обобщава консултантския опит на автора в мачовете на Веселин Топалов, Световен шампион по шахмат от Сан Луис, Аржентина 2005 г., за Световната титла през 2009 и 2010 година в София и описва за пръв път приложението на психологичния метод „фокусиране към решение“ в шахматната игра. За разлика от традиционните подходи, този метод насочва разговора към решенията, вместо да обяснява проблема. В труден момент линейната логика „аз местя, ти местии“ не е достатъчна да решиш какво да правиш и книгата запознава читателя с живия процес на решаване.

За целта авторът изследва вътрешната реч на майсторите, тъй като партията се развива като диалог на езика на шахматните фигури. С ясни примери се доказва, че шахматистите вземат решение, като първо, визуализират печелившата позиция; второ, намират ходовете до нея и трето, казват си наум какво правят (**формулировка на решението**). Балансът между словесното и визуалното мислене определя позиционно или тактическо ще бъдат решението и стилът на игра. Това мотивира тренировъчен метод как да се използва вътрешната реч при вземане на решение.

Според автора шахматната теория и индивидуалното развитие на шахматиста следват културен процес на преход от мистични обяснения към рационално вземане на решение. Историческия и индивидуал-

ния процес на развитието на способността за вземане на решение авторът нарича с термина **solutiogenesis** (**solve** – решавам и **genesis** – раждане). Затова състезателят укрепва, като изучава шахматните образци исторически, по реда на тяхното появяване.

Историческата глава разкрива, че шахматът еволюира към единство на структура и функция и ключовите ходове се търсят като функция на игровата система. Пасивните ходове между две серии от форсирани ходове в сложните комбинации се разграничават от тихите и от промеждутъчните ходове с ново понятие – **междинен ход**. Въвежда се понятието **конструктивен възел**, който поддържа позицията и определя фазите на игра.

След романтичния и научния етап шахматът навлиза в преходен период (хипермодернизъм), в който майсторите побеждават, като използват изключенията от теорията (**конкретен подход**). В компютърната ера изключенията стават правило, възникват нови понятия и настъпва **постмодерен етап**. Съвременният шахматист вижда партията като система, чието развитие гържи под контрол от начало до край. В романтичния период това било немислимо, а **Ласкер** пише, че се случва рядко и доставя огромно удоволствие. Книгата следва тази тенденция и представя играта като система, чието изучаване продължава.

Шахматната дъска е уникално поле за изследване на творческото мислене. Няма друга игра и училищен предмет, които развиват толкова добре способността за вземане на решение – ядрото на личността и най-важния фактор на успеха! Черно-бялото каре виждаме постоянно на рискови места: щитовете на рицарите, таксиметровите ленти, флага на Формула-1, грехите на тийнейджърите, входовете на жилища, поговете на църкви, болници, училища. Книгата „**Живият ум. Фокусиран към решения шахмат**“ съживява този защитен символ на живота в древна Тракия и Гърция. Шахматът еволюира като жив организъм и е пример за културното сътрудничество между Изтока и Запада, толкова нужно в съвременната обстановка.

**ПОЧЕТЕН ПРЕЗИДЕНТ на ЕШФ
ПРЕЗИДЕНТ на БФС**

СЛАВИО ДАНАИЛОВ